

vih roditelja predkazuje loše vreme, nepogodu. Profesor Leonid Vasiljev je ovo, svoje vreme, objasnio tako što pred loše vreme ljudi spavaju dubljim snom i zbog toga u snu iskrsavaju sećanja iz davnina, a tamo caruju predstave iz detinjstva u kome roditelji dominiraju.

Snovi su često, nastavljači svesnih dnevnih razmišljanja. Kada se mozak oslobodi svakodnevnih briga, dolaze »nadahnuta« rešenja o kojima se inače danju revnosno razmišlja. Na primer, Dante je u snu zamislio »Božanstvenu komediju«. Puškin je mnogo »pevao« u toku spavanja. Iz nemirnih snova Roberta Luisa Stivenzona rodio se čuveni roman »Dr Džekil i mr Hajd«. Engleski pesnik Semjuel Tejlor Kolridž je u snu ispevao sva 54 reda epske pesme »Kubla kan«.

Poznat je primer Dimitrija Ivanoviča Mendeljejeva kome je san pomogao da stvori periodni sistem. Nobelovac Nils Bor, fizičar, u snu je doživeo model atoma. Elias Hou je svojim snom rešio problem — gde da se probuši rupica na igli za šivaču mašinu. Poznati egiptolog Karl Brugt je u snu našao rešenje za neke hijeroglifne. Hemičar August Kekile fon Stradonic sanjao je zmijsku kako je svoj rep uhvatila i to mu je pomoglo da pronađe formulu benzola. Dr Fridrih Benting, profesor fiziologije na univerzitetu u Ontariju, vrlo umoran od spremanja predavanja o dijabetesu zaspao je pred zoru i usnuo fiziološki proces za dobijanje insulina. Hirurg Fridrih fon Esmark u snu je sagledao podvezivanje operisanih udova. Dakle, kada naučnik, muzičar ili pesnik nađe u snu rešenje nekog problema, komponuje sonatu ili speva odu, to znači da su svi elementi za ostvarivanje ovih dela postojali u njegovom duhu, a san ih je samo realizovao. Ovo potvrđuje primer italijanskog kompozitora i violiniste Đuzepea Tartinija, koji je rođen u Piranu a školovao se u Kopru. Jedne noći mu je u snu davno svirao na violini neku divnu sonatu. Čim se probudio, Tartini je zabeležio i dao joj ime »Đavolji triler«. Znači da je Tartini u snu dovršio stvaralački proces i melodiju, o kojoj je ranije razmišljao, pretvorio u sonatu.

Snovi, kao vesnici bolesti, razlikuju se od običnih snova po tome što su učestali, nametljivi i neprijatni po sadržaju. Na primer, ako lekar u avijaciji otkrije da pilot stalno sanja katastrofe, neće mu dozvoliti da neko vreme leti, nego će mu preporučiti da se prvo dobro odmori, a možda i leči ako su njegovi snovi simptomi neuroze.

O dijagnostičkim mogućnostima snoviđenja govorili su još antički lekari Hipokrat i Gaten. Oni su zapazili da haotični snovi signaliziraju da je organizam već oboleo. To je, zapravo, inkubacioni period bolesti. Savremena medicina zna da angina, grip, čir u želucu i gastritis mogu da se ispolje u snoviđenjima samo jedan dan pre oboljenja. Pegavi tifus i trbušni najavljuju se u snovima i nedelju dana ranije. Povišeni pritisak prepoznaje se u snovima dva-tri meseca pre oboljenja, a neurotični poremećaji i po nekoliko meseci unapred. Na primer, osoba sanja da je zaronila u vodu, ili se zadržano penje, ili joj nešto teško pada na glavu, ili je muči tesan kaput — sve je to znak zapaljenja pluća, plućne maramice, bronhitisa, tuberkuloze. Sovjetski naučnik Kasatkin zapazio je da srčana oboljenja najavljuju oni snovi u kojima se pada u neku provaliju, a želudačni poremećaji se vezuju za snove sa pokvarenom hranom, kao, recimo, razna jela sa mesom ili ribom.

Profesor Artur Sapiro, direktor Univerzitetske klinike u Bruklinu (Engleska), kaže da izvesni snovi mogu biti ponekad u uzročnoj vezi sa nekim bolestima. Kao primer navodi da se zubobolja u snu manifestuje pre nego što se ona stvarno konstatuje, odnosno kada je svest registruje i kada se već i vidljivo ispolji.

Lako je shvatiti da su snovi proizvod aktivnosti celokupnog ljudskog organizma (bića), bilo da su u pitanju biofiziološki procesi ili intelektualno delovanje.

šest pesama

tomaž šalamun

Sanjao sam
o guskama islikanoj
škrinji.

Brašno
u nju dovezao je
tanker.

Ledene piste
okrenule su se zajedno s
tankerom.

i, potom —
ne znam kako —
ponovno je

stala
vaza na prekrivku
škrinje.

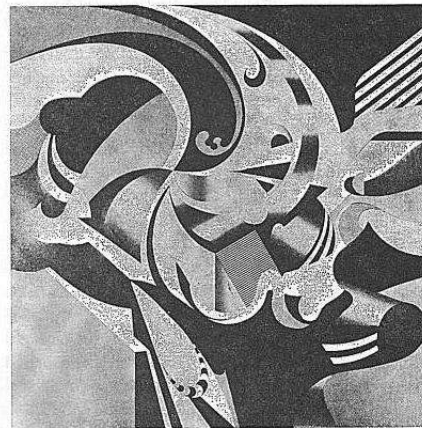
Oko čitaoca
na tornju zrno je
maka.

I kao
silosi, u kojima
su —

tamni namazi
uljane boje — od
juga do zapada

taj se
trougao vrti.
Tri četvrtine

ostaju
bijele. Ptice se odmaraju
kao nepismeni.

U Srednjoj
Evropi bog je
snijeg.

Crni —
kao od ilovače —
dojure

snučari
drugih kultura.
Bace

u provaliju
šimšir. Noć utapkavaju
strojevi.

A istovremeno
dok se ljuļaju, himne
zadrže prozori.

Peharnik
s bijelim vrčem
na pladnju

ide po pijesku
sitnim
koracima.

Crta,
ramenom crta
po zraku

liscicu,
nesvjesno. Čulno

zanjiše ručku
pladnja, zaustavi se
i zalulja.
Razdijeli

se
kao bljesak, kao mreža,
svjesno.

Slušam suhu
grudu
noći,

koju prinese
bog na
okno. Začuden

sam pred tim
strojem. Oči su
ispile

srebrne
doline.
Krcakaju.

Duhovi su
organizirani
ljudi.

Išao sam dolje.
Prvi put sam vidio dva
bića

i poljubio sam ih
u usta. Sred noći bili su
židovi kuća

oker.
Kao transformatorska
stanica

pojeo sam
i proširio
materiju. Ja sam

grlo
svijeta u kojem se
topi ljepak

Preveo sa slovenačkog:
Josip Osti